

België - Belgique

P.B. 9050 Ledeberg 1
3/6148

september - oktober 2005
jaargang 81 - nummer 5

DOVEN NIEUWS

Filip Heyninck wint prijs in cartoonwedstrijd

tijdschrift van Fevlado vzw
Federatie van Vlaamse DovenOrganisaties
Coupure Rechts 314, 9000 Gent
tweemaandelijks

afgiffekantoor 9050
Ledeberg 1

Dossier: Beeldvorming

Beeldvorming en media: waar staat de d/Dove persoon?

Televisie, kranten en radio zijn een venster op de wereld. Ze tonen wat er gebeurt in de wereld rond ons. Maar vaak doen ze meer dan dat. Media vormen ook de houding van de mensen die in die wereld wonen. De pers kan gedachten en beelden vormen door de manier waarop ze het nieuws voorstellen.

In dit dossier willen we jullie wat meer uitleg geven over de beeldvorming over personen met een handicap en de relatie tot de pers. Daarnaast zullen we ook proberen te kijken wat dit betekent voor de beeldvorming over de d/Dove persoon in Vlaanderen.

Beeldvorming over mensen met een handicap

(bron GRIP vzw)

1 op 10 mensen in Vlaanderen heeft een handicap. Dat is een grote groep, maar toch zie je hen weinig in de "gewone" maatschappij.

De reden hiervoor is dat mensen door hun handicap niet dezelfde kansen hebben als anderen. Ze worden vaak gezien als mensen die zorg en hulp nodig hebben, waardoor ze vaker in speciale instellingen leven, wonen en werken. Ook de ontoegankelijkheid van onze maatschappij zorgt er voor dat mensen met een handicap niet vlug naar buiten treden.

Het gevolg is dan ook dat andere mensen weinig of nooit in contact komen met een persoon

met een beperking. Hierdoor neemt de onwetendheid over handicap toe. De maatschappij vormt zich een beeld over iets of iemand dat zij niet kent. Vaak is die beeldvorming dan ook niet correct.

Het belang van correcte beeldvorming

Organisaties die opkomen voor de rechten en belangen van personen met een handicap, zoals Fevlado, werken hard om een juist beeld te vormen over de persoon en de handicap. Dit is van belang omdat een juist beeld noodzakelijk is om tot gelijkwaardigheid te komen. Pas als men kijkt naar wat een persoon kan, met of zonder handicap, kunnen we spreken over gelijke kansen.

Hierbij is het ook belangrijk dat er niet aan te positieve beeldvorming gedaan wordt. Dit schept soms onrealistische verwachtingen ten opzichte van personen met een handicap. Een correct beeld moet een realistisch beeld zijn, wat er soms kan toe leiden dat een juist beeld van een persoon met een handicap niet altijd een positief beeld is.

Of personen met een handicap door de maatschappij aanvaard worden, hangt af van het beeld dat de maatschappij van hen heeft.

Wat is beeldvorming?

Beeldvorming kan verschillende dingen betekenen, maar hier hebben we het over hoe iemand denkt over iets of iemand. Deze houding wordt gevormd door opvoeding, persoonlijke ervaringen en wat we zien in de media. Zo kunnen mensen een verschillend beeld hebben over d/Dove mensen. Een dove Vlaamse Gebarentaalgebruiker

kan de d/Dove persoon zien als een persoon met een eigen taal en cultuur. Een horende persoon die een dove kennis heeft, kan doven omschrijven als mensen met dezelfde kwaliteiten als een horende maar met een andere taal. Horende mensen die nog nooit een dove persoon ontmoeten, zien de dove persoon eerder als iemand die niet kan horen en die geholpen moet worden.

Beeldvorming verandert voortdurend en onbewust, waardoor het moeilijk is om een bestaand beeld te veranderen.

Hoe denken Vlamingen over personen met een handicap?

De meeste Vlamingen zien handicap als een lichamelijke beperking waardoor de persoon met een handicap niet alles kan doen. Dit betekent dus dat vooral de medische visie nog leeft in de maatschappij.

Over het algemeen staan Vlamingen positief tegenover mensen met een handicap. De meeste vinden dat iedereen, ook mensen met een handicap, recht hebben op gelijke kansen en rechten. Onderzoek wijst uit dat mensen die een persoon met een handicap kennen positiever en realistischer zijn.

Hoe denken Vlamingen over d/Dove personen? (Bron: De perceptie van horenden over doven, Griet Serroels-Desimpel)

Vroeger

In de geschiedenis zien we een evolutie in hoe personen kijken naar personen die doof zijn. We kunnen 3 visies onderscheiden.

Ten eerste is er de visie waarbij doofheid gezien wordt als een handicap en waarbij de dove persoon hulp nodig heeft. Dit is het pathologische of medische beeld.

Daarna stelt men vast dat doven opkomen voor hun rechten via politieke acties. Dit noemen we het politieke of emancipatorische beeld.

Tenslotte is er de culturele of socio-culturele fase waarbij de dove persoon zichzelf ziet als Doof. Dove personen voelen zich lid van een groep met een eigen taal, cultuur en identiteit.

Nu

Momenteel leven er nog heel wat negatieve opvattingen over dove personen, door foute of onvoldoende informatie. Vaak denken horenden dat er geen gelijkwaardige communicatie mogelijk is voor en met dove personen. Ook hebben horende mensen vaak lage verwachtingen over wat dove mensen kunnen. De positieve houdingen die er zijn, zijn meestal verbonden aan de gebarentaal. De meeste horende mensen vinden dit een mooie taal, die zij graag zouden leren.

Onderzoek wees uit dat vooral vrouwen tussen 19 en 25 jaar vrij positief staan tegenover d/Dove personen. Er is wel een verschil tussen vrouwen die een d/Dove

persoon kennen en zij die geen ervaring hebben met doofheid. Diegenen die een d/Dove persoon kennen hebben meestal een positief en juist beeld. Zij die geen d/Dove kennis hebben zijn soms negatiever in hun beeldvorming, maar soms ook positief en onjuist. Hiermee wordt bedoeld dat zij soms een te positief beeld hebben over d/Dove mensen. Zo denken ze bijvoorbeeld dat d/Dove mensen veel en graag lezen om informatie te verwerven.

Beeldvorming in de media

Televisie, kranten en radio hebben een dubbele rol als het aankomt op beeldvorming. Enerzijds weerspiegelen ze bestaande houdingen en gedachten. Anderzijds vormen ze deze ook door de manier waarop ze bepaalde onderwerpen behandelen.

Wat betreft personen met een handicap, komen ze te weinig voor in de media. Als er een nieuwsbericht verschijnt is het meestal omwille van de handicap. De berichtgeving gaat dan niet over de persoon op zich, maar over de handicap. Hierdoor wordt er vooral aandacht geschonken aan het anders-zijn van de persoon en niet aan de persoon zelf. Dit maakt het beeld

dat personen met een handicap anders zijn, meestal negatief anders, sterker.

Hoe beeldvorming veranderen?

Het proces van beeldvorming gebeurt voortdurend en ook onbewust, hierdoor is het moeilijk om een beeld te veranderen.

In de eerste plaats kan men geen korte actie voeren om een beeld te veranderen. Als men een campagne opzet moet deze over een lange periode lopen om zo de maatschappij intens en lang te beïnvloeden.

De media zou de persoon met een handicap als gewone burger meer in beeld moeten brengen. Bij het in beeld brengen van die persoon is het belangrijk dat de media een correct beeld geeft. Dit betekent dat men de handicap niet moet wegsteken of uitvergroten. Mensen met een handicap moeten in de media betrokken worden in een gewone situatie. Zo is het opvallend dat men zelden of nooit een persoon met een handicap ziet deelnemen aan een quiz op TV. Hopelijk duurt het niet lang meer tot we een dove persoon via een talk zien deelnemen aan Blokken?

Isabelle Heyerick

Lezersbrief

Geachte mevrouw, mijnheer,

In De Standaard van 26 juli las ik met stijgende verbazing en oprechte verontwaardiging het artikel Doven zijn zielige sukkelaars.

Hiermee wil ik dan ook reageren op dat ronduit zielige gedoe van de jeugdorganisatie CREE om centen te kunnen ronselen. Ze zeggen dat deze aanpak vooral oudere mensen raakt, maar ik ben zelf doof en het heeft mij en vele dove mensen hier in Vlaanderen diep gekwetst dat men onze handicap gebruikt om geld te vergaren.

Door de brieven van CREE krijgen we een imago van beklagenswaardige en zielige mensen die meewarig worden bekeken. Een woord dat wij haten trouwens dat "zielig".

Doven zijn meer kwetsbaar in deze samenleving met zijn voortdurende vooruitgang en veranderingen op alle gebieden. Ook horende mensen hebben veel moeite om bij te blijven in deze razend snel veranderende wereld. Ondanks dat zij kunnen horen zijn zij ook soms eenzaam en verdrietig. Gelukkig dat dove mensen over een grote veerkracht en vechtlust beschikken. Zij moeten wat zij niet kunnen horen compenseren met zien en proberen te begrijpen en zullen blijven vechten om zich waar te maken in de horende samenleving.

Om deze redenen vraag ik met aandrang om dove mensen niet langer als negatief en als sukkelaars voor te stellen. Integendeel, laat de media en horende wereld eens wat positiefs vernemen over hoe dove mensen echt zijn. In mijn ogen zijn het moedige mensen die in deze maatschappij heel wat hindernissen moeten overwinnen vooraleer ze hun doel bereiken. Sommigen lukt het, andere jammer genoeg niet, dus we verschillen niet zo veel van de horende mensen. We moeten er alleen wat harder voor knokken en niets rechtvaardigt het beeld dat CREE ophangt, dat doven zielige sukkelaars zijn.

Lucille De Hon - Boechout

„Doven zijn zielige sukkelaars”

BRUSSEL — „Van Dale heeft het verkeerd, Geachte Heer Van Hecke. Doof zijn betekent NIET dat je niet kunt horen. Valérie zal u vertellen wat het WEL betekent. Het is complete eenzaamheid, totale hulpeloosheid, volledige verwarring.”

Smelt uw hart al en haalt u meteen uw portemonnee boven om die arme dove kindjes te helpen? Dat is de bedoeling van de Franstalige jeugdorganisatie CREE, die bovenstaande mailing, in het Nederlands, rondstuurt.

Of gaan uw tenen krullen bij zo veel treurigheid en steigert u omdat men de dove medemens hier als een hoopje zieligheid portretteert?

VLAAMSE DOVEN BELEDIGD DOOR MAILING VAN FRANSTALIGE ORGANISATIE

Dan bent u niet de enige. De Federatie van Vlaamse Dovenorganisaties (Fevlado) vindt dat deze aanpak niet door de beugel kan.

De mailing is zogenaamd geschreven door een jonge dove vrouw, Valérie, die zegt dat haar leven een hel was voor ze de jeugdorganisatie CREE ontmoette. Ze had geen vriendinnen als kind, voelde zich aldoor triest, werd door artsen en experts bijna gemarteld om toch maar te leren spreken en dacht geregeld aan zelfdoding. En toen ontmoette ze lotgenoten in de genoemde organisatie.

„Valérie” vraagt vervolgens om te storten ter wille van de kleine Sa-

rah, in wie ze haar eigen jeugd herkent: „Ze is lief en slim, maar dood en doodongelukkig. Help haar!”

De Vlaamse Dovenorganisatie is ronduit verontwaardigd door deze aanpak.

Isabelle Heyerick: „In deze brief wordt gesteld dat doof zijn een martelgang is. Dat strookt niet met de werkelijkheid. Doof zijn is een beperking en voor sommige mensen heel moeilijk te verwerken. Maar doven zijn volwaardige burgers die een beter imago verdienen. Belangenorganisaties in Vlaanderen doen hun best om een positieve boodschap over te brengen. Zo'n mailing trekt daar een flinke streep door.”

Merkwaardig genoeg is CREE het daar min of meer mee eens. „Helemaal akkoord met u dat dit een *larmoyante* tekst is”, zegt Cécile Bieraux vanuit het CREE-kantoor in Brussel. „Spijtig dat we zo'n fout beeld moeten ophangen om centen te ronselen. Maar het is de enige manier.”

„Wij hebben het vroeger nog geprobeerd met mailings die een beeld ophangen van wat wij doen, de activiteiten die wij organiseren en zo. Dat leverde nul resultaat op. Terwijl wij nu toch 10.000 donateurs hebben. Vooral oudere mensen worden door deze aanpak geraakt.”

„In onze activiteiten zijn wij veel positiever ingesteld. Wij zijn een jeugdorganisatie voor dove en horende jongeren. Ook de begeleiders vormen een gemengde groep van doven en horenden. Het contact met lotgenoten is voor een doof kind vaak een opluchting, maar wij bepleiten ook inclusie en tonen de kinderen hoe doven en slechthorenden kunnen samenleven.”

„Hun aanbod is prima”, geeft

Heyerick toe. „Inhoudelijk hebben wij geen probleem met de organisatie. Maar het is triest dat ze er zo'n tranig verhaal tegenaan gooien ter wille van de centen. Deze mailing komt ook in handen van dove personen en gezinnen met een doof kind. De paternalistische toon wordt door hen als een regelrechte belediging ervaren.”

Wie een realistischer beeld wil krijgen van wat het betekent om doof op te groeien en te leven, kan op zaterdag 24 september een kijkje nemen op de elfde Werelddovendag in Kortrijk. Het betreft een organisatie van Fevlado. (vbr)

■ www.fevlado.be

De Standaard 26/07/05

Verjaardagsfeestje wet op de toegankelijkheid

Op 11 juli voerden een veertigtal personen met een handicap actie bij de ambtswoning van de Vlaamse minister-president Yves Leterme. Zij zijn niet tevreden omdat er nog altijd geen goede en afdwingbare regelgeving omtrent toegankelijkheid bestaat.

De oude federale wet viert dus haar 30ste verjaardag. Vandaar dat de organisaties die participeren aan het Toegankelijkheidsoverleg Vlaanderen Yves Leterme vroegen om 30 kaarsjes uit te blazen op een verjaardagstaart. Op deze taart stond een leuke cartoon waar de Vlaamse leeuw afgebeeld staat met rode kaken, om duidelijk te maken dat het wachten nu wel lang genoeg geduurd heeft.

Het TOV wil dat er nu snel werk gemaakt wordt van de beloofde regelgeving. Er is de laatste jaren reeds heel veel voorbereidend werk gebeurd en nu wil het TOV resultaat zien. Belangrijk is dat er een reglementering komt die voldoende garanties biedt op een vlotte toegang voor iedereen tot alle publieke gebouwen, straten en pleinen.

Yves Leterme reageerde positief op de actie en beklemtoonde zijn voornemen om de bovenstaande eisen op te volgen; hij hoopt om volgend jaar op hetzelfde tijdstip goed nieuws te brengen over de vooruitgang in de regelgeving rond toegankelijkheid.

We houden jullie op de hoogte als er vooruitgang is op vlak van toegankelijkheid!

Filip Verstraete en Helga Stevens in gesprek met minister-president Leterme via de tolk.

We moeten het nog altijd stellen met een oude federale wet uit 1975, die nooit toegepast werd en intussen hopeloos voorbijgestreefd is.

Reeds jaren ijveren verschillende belangenorganisaties om een nieuwe Vlaamse regelgeving. Ondanks heel wat beloften, is die er nog steeds niet. Om te kunnen deelnemen aan allerlei activiteiten is toegankelijkheid noodzakelijk. Momenteel zijn er nog teveel gebouwen waar personen met een handicap niet binnen kunnen, maar ook informatie moet toegankelijk gemaakt worden.

Doof gezin met Dove hond

Wat voor hond is het (ras)?

Het is een Dalmatiër. De moeder is een kruising Labrador en Dalmatiër en ziet er uit als een zwarte Labrador en de vader is een Dalmatiër.

Hoe kreeg je de hond?

We hebben een teef (vrouwje) van 8 jaar. Ongeveer 1 jaar geleden kregen we van vrienden een reu (mannetje). Ze zorgden voor een nest van 8 puppy's, daarvan was er toevallig eentje doof.

Wist je al dat de hond doof was? Hoe ben je te weten gekomen dat de hond doof is?

Met mijn vrouw had ik afgesproken om max. 2 honden in huis te houden. Daarom werden de 8 puppy's eerst door ons en daarna door de dierenzaak verder verkocht. Van de 8 puppy's was er één puppy die meestal later reageerde dan de anderen. Deze werd verkocht maar de klant bracht het de volgende dag al terug. Hij had gemerkt dat het hondje doof was. Ik werd terug geroepen naar de winkel, want er was te weinig kans dat het hondje verkocht kon worden. Gezien de afspraak met mijn vrouw stond ik voor een pijnlijke beslissing en kozen we uiteindelijk om de dove puppy te houden en de reu naar het asiel te brengen. Ik voelde dat het mijn plicht was de dove puppy te houden want welke klanten willen een doof hondje kopen en wie weet waar het terecht zal komen... Gezien ons volledig gezin van vijf al doof is, was hij welkom en noemden we het 'Deave'.

Is hij/zij volledig doof?

Deave is zeker 100% doof maar ik heb het niet zelf onderzocht. Ik ondervind het wel door langs hem te passeren als hij zijn ogen toe heeft of wanneer hij slaapt of achter hem te staan, hij beweegt of schrikt niet.

Hoe kan je de hond "roepen"?

In de handel verkoopt men spe-

Ronny, Carine, Sammy, de hond Deave, Sylvie, moeder hond en Sandy

ciale apparatuur om honden af te richten. Een draadloos toestel bevestigd aan de halsband met afstandbediening dat lichte elektronische schokken met geluid doorgeeft. Dit toestel gebruiken we om Deave te roepen.

Is het gevaarlijk voor de hond, bvb op straat?

Ik zal nooit met een gerust hart met de hond wandelen zonder leiband. Het is moeilijk om de hond het gevaar uit te leggen.

Hoe geef je bevelen aan de hond (zit, lig...)?

Ik kreeg ideeën van een vriend die gebaren gebruikt voor zijn horende hond omdat de man zelf doof is. In het Antwerpse woont een dove man die ook een dove hond heeft maar we hebben nog geen contact gehad met elkaar. Toch zal er een verschil in opvoeding zijn tussen hun en mijn hond. Hun honden leven binnen in huis terwijl mijn honden buiten worden groot gebracht. Deave is nu 8 maanden en we zijn aan het zoeken hoe we hem het best africhten. Nu is oogcontact heel belangrijk, zonder oogcontact luistert hij niet. Bij mijn andere hond gebruik ik een gebaar als hij naar

zijn hok moet: ik roep hem door 1x in mijn handen te klappen en te wijzen naar zijn hok. Ook denken we aan een hondenschool maar we wachten nog op hun reactie.

Heb je nog andere honden die wel horen? Zie je verschil tussen je dove en horende hond?

Ik heb nog één horende hond, moeder van Deave. Het grote verschil met een horende hond is dat de dove hond zijn hoofd opvallend veel beweegt. Ook reageert hij niet als ik hem roep dus moet ik zorgen dat er oogcontact is.

Wil je nog iets vertellen dat je meegemaakt hebt met je dove hond?

Op 1 juni 2005, juist de dag van onze 20ste huwelijksverjaardag kreeg ik rond 17u30 een sms van mijn zoon dat onze 2 honden vermist waren. Onmiddellijk verwittigde ik de politie en ging op zoek, ik heb zeker 2 uur rond gereden. De volgende dag liet ik mijn collega bellen naar een asiel in de buurt van mijn huis en ja ze hadden één zwarte hond binnen gekregen maar geen tweede. We vonden het erg verontrustend dat de dove hond niet ter-

echt was. Men kon niet zien dat hij doof is en we wisten niet wat er met hem zou gebeuren. Het voelde aan alsof ik mijn kind kwijt was. Met heel het gezin verspreiden we affiches met een foto van de hond in de omgeving van Bellem en Aalter. Na 3 dagen zonder nieuws gingen we ten raade bij de dierenzaak en de eigenaar stelde ons gerust dat de meeste honden na 4 dagen terecht kwamen. We bleven 10 dagen hopen daarna moesten we aanvaarden dat er iets gebeurd was. De 16de dag, haalde ik zoals gewoonlijk mijn krant om 6u30 uit de brievenbus en er zat een blanco omslag bij. Eerst dacht ik dat het reclame was maar omdat het dichtgeplakt

was en raar aanvoelde, deed ik het toch open. Ik las het volgende "Betreft je hond, ik wens anoniem te blijven", en daaronder stond de plek waar ik Daeve kon vinden. Het was 3-4 km van ons huis en het was mij bekend. Ik ging onmiddellijk kijken en zag mijn hond daar. Toch nam ik hem nog niet mee. Terug thuis waren de kinderen wakker en vertelde ik hen het goede nieuws. Voor alle zekerheid ging ik met alle bewijsmateriaal naar het politiekantoor, en samen met de politie gingen we naar het huis. En ja, Daeve herkende mij en overrompelde mij met likjes. Diep in mijn binnenste was ik toch boos waarom het 16 dagen heeft moeten duren voor

we hem terug hadden. De mevrouw had de hond pas 3 dagen geleden gekregen van iemand die hem 13 dagen in Zomergem gehouden had. Doordat Daeve zijn speciale halsband niet meer droeg informeerde de politie naar de vorige mensen. Tot nu toe hebben we er niks meer over vernomen.

Ik droomde al lang over een dove hond en maakte hierover dikwijls grapjes. Nu moet ik aan de meeste zeggen dat het geen grapjes zijn. Ons gezin bestaat uit 5 personen, allen doof en ook 1 dove hond en ik ben daar fier op!

Interview Ria Van de Peer

WereldDovenDag 2005 Kortrijk

Op zaterdag 24 september is het weer zo ver. De Dovengemeenschap over de hele wereld viert de Werelddovendag en Vlaanderen is al toe aan haar 11de editie! WDD 2005 zal anders zijn dan vorig jaar. Zo wordt het een echt Vlaams feest, voorafgegaan door een studievoormiddag.

Het thema van de voormiddag (9u-13u) is **"De toekomst van het onderwijs voor d/Doven?"**

waarmee Fevlado de discussie rond integratie en inclusie wil verderzetten. Zowel professionelen, ouders van dove kinderen als het publiek worden uitgenodigd om mee te denken.

Gekoppeld aan dit studiemoment zal er een **informatiebeurs** zijn (11u-17u30).

Er is ook een ontmoetingsactiviteit voor **doofblinden/doofslechtzienden**.

Werelddovendag is steeds cultureel getint en ook in 2005 zal dit het geval zijn met een **videowedstijd**, **fotoatelier** en **open podium** waar je je talenten kan tonen. Je danstalent zal je kunnen aanscherpen tijdens de **SENSE workshop**.

We denken ook aan de ouders die rustig van hun dag willen genieten en voorzien **kinderopvang** en **animatie** voor de kleintjes en jongeren.

Noteer alvast in je agenda op zaterdag 24 september 2005:

WDD 2005

KATHO Kortrijk

Doorniksesteenweg 145

Kortrijk

www.katho.be

DE WDD FOLDER ZIT ALS BIJLAGE IN DIT DOVENNIEUWS
wie graag nog folders wil kan contact nemen met
Fevlado-Diversus vzw - Coupure Rechts 314 - 9000 Gent
tel. 09/228 59 79 - fax: 09/329 07 47 e-mail diversus@fevlado.be